

מבכירות מכלוא מעדר החלב כאמהות מיניקות צמד עגלים

(תוצאות שנה שנייה)

תמצית, מהכנס למדעי מעליהגירה, 1993

י. קרייצר, י. קלי, י. בר-יוסף, שה"מ; ע. סטרשנוב, מושב ניר-בנים; ר. לרר, מינהל המחקר החקלאי

העבודה נעשית במטרה להגדיל את הייצור המקומי של בשר בקר, על-ידי שימוש בעגלות-מכלוא מעדר החלב - כאמהות מיניקות צמד עגלים.

העבודה נעשית במשק סטרשנוב במושב ניר-בנים. כשליש מ-45 פרות החלב הוזרעו בגזעי בשר שרולה וסלר. העגלות שנוולו הוזרעו גם הן בגזעי בשר, ולאחר שהמליטו - היו אמהות מיניקות לצמד עגלים, אחד מהם הוולד הביולוגי והאחר מאומץ.

ב-1992 סיכמנו ביצועי 6 מבכירות, שהיניקו ולדות. תקופת ההנקה - 189 ימים, בממוצע. תקופת הפיטום (זכרים בלבד) - 205 ימים. מבכירה אחת לא קיבלה את העגל המאומץ וגמלה רק את העגל הביולוגי.

האימוץ נעשה בשבוע הראשון לאחר ההמלטה. העגל המאומץ נלקח מהשגר של פרות החלב.

בבחירת העגל המאומץ הובא בחשבון גיל העגל: הפרש גיל בינו לבין העגל הביולוגי - לא יותר מ-14 יום. כן הוקדשה תשומת לב למידת חיותו.

תהליך האימוץ נעשה בתא בודד. הפרה נקשרה שלוש פעמים ביום. המאומץ הוחזק קרוב לעטין עד שהתחיל לינוק. פעולת האימוץ נמשכה בין 3 ל-7 ימים.

הפרה ושני הוולדות שהו בתא הבודד כ-30 יום. לאחר פרק-זמן זה עברה הפרה לחצר והצטרפה לקבוצת פרות, המיניקות כל אחת צמד עגלים.

בתקופת ההנקה קיבלו העגלים תוספת הזנה, שהסתכמה בכדי 210 ק"ג תערובת לוולד. מנת המזון היומית של המבכירה

המיניקה, מההמלטה עד הגמילה, כללה 12 ק"ג תחמיץ חיטה, 2 ק"ג שחת דגן, 4 ק"ג תערובת ו-30 ליטר מי-גבינה.

כשהיו מצויות קליפות פרי הדר - הוחלפו שני ק"ג תערובת ב-10 - 12 ק"ג קליפות. כן הוחלף חלק מתחמיץ החיטה בעלוות ירקות ובשאריות מאיבוס הפרות הנחלבות. משקל 11 הוולדות (9 עגלים + 2 עגלות) ביום הגמילה היה, בממוצע, 256 ק"ג. תוספת המשקל היומית לוולד עד לגמילה, היתה 1.165 ק"ג. תוספת המשקל היומית של העגלים במפטמה היתה 1.213 ק"ג, בממוצע. תוספת יומית לחיים לעגל פריזי-ישראלי בפיטום רגיל, במשק זה היא 1.102 ק"ג.

תפוקת הבשר, כפי שנשקלה בבית-הטבחים "מרבק", היתה 58.14%. תפוקת הבשר של עגלים פריזיים-ישראלי בפיטום רגיל, במשק סטרשנוב, היתה 55.55%.

נערך סיכום כלכלי ל-6 הפרות ול-11 הוולדות שלהן. התקבלה תרומה א' לפרה: 2,459 ש"ח. העודף לעגל בפיטום רגיל היה 1,074 ש"ח. מכאן, שהתקבלה תרומה א' לפרה ולוולד הביולוגי שלה, בגמר תהליך הפיטום - בסך 1,385 ש"ח.

התרומה הנוספת למשק, שהתקבלה בהחזקה 6 פרות אלו, מסתכמת ב-8,310 ש"ח.

לאור הניסיון המצטבר בשתי השנים, 1991 ו-1992, נראה שאפשר להחזיק שלוחה של כ-15 פרות מכלוא המיניקות צמד עגלים, שאחד מהם מאומץ, ולהוסיף תרומה א' של כ-21,000 ש"ח, בנוסף לתרומה משלוחת החולבות.